

In 2015 wordt het programma Ruimte voor de Rivier officieel afgerond. Op meer dan dertig plaatsen langs Rijn, IJssel, Lek en Waal krijgt de rivier momenteel meer ruimte dankzij o.a. dijkverleggingen en uiterwaardvergravingen. Rijkswaterstaat, provincies, waterschappen en gemeenten werken hierin nauw samen met de markt en deze integrale aanpak trekt internationale aandacht. Volgens programmadirecteur Ingwer de Boer staat niets een internationale 'uitrol' van deze aanpak in de weg: "Hiermee kan Nederland zijn toonaangevende rol als watermanager verder op de kaart zetten."

Programmادirecteur Ingwer de Boer: "In veel landen ontbreekt de expertise die we hier op watergebied hebben."

Programmادirecteur Ingwer de Boer van Ruimte voor de Rivier:

'Buitenlandse delegaties lopen hier de deur plat!'

Door Jeroen Bezem

In Ruimte voor de Rivier werken twee ministeries (I&M en EL&I) samen met vijf provincies, vierendertig gemeenten, acht waterschappen en Rijkswaterstaat. Het project is in 2006 gestart, naar aanleiding van de hoge waterstanden in 1993 en 1995, en het totale budget bedraagt 2,3 miljard euro. In deze tijden van forse bezuinigingen staat dat budget opmerkelijk genoeg niet onder druk en dat is volgens Ingwer de Boer ook erg belangrijk voor de 'export' van dit programma: "Voor alle betrokken ingenieursbureaus en aannemers die deze concepten in het buitenland willen verkopen, is het zeer belangrijk dat ze een succesvolle thuismarkt hebben. Want daar ligt hun basis, hun proeftuin."

"Het onderscheidende van Ruimte voor de Rivier zit 'm meer in de aanpak dan in de techniek", vervolgt De Boer. "Wat het buitenland met name aanspreekt, is die integrale aanpak. De bestuurlijke samenwerking door de verschillende overheden geldt als vernieuwend. Men is benieuwd hoe we processen en besluitvorming organiseren."

"Maar dat niet alleen. Ook is er veel interesse voor de manier waarop wij hiermee een dubbele doelstelling realiseren: enerzijds de veiligheid en anderzijds de ruimtelijke kwaliteit. Die ruimtelijke kwaliteit is afhankelijk van de omgeving. In

een stad kan dat gaan om een mooier waterfront, daarbuiten om de natuur of om de recreatie."

Kralenketting

"Omdat de lokale factoren overal anders zijn, is er steeds maatwerk nodig", stelt de programmادirecteur. "Je kunt het vergelijken met een kralenketting waarvan elke kraal er verschillend uitziet. De sterkte van die ketting, de waterveiligheid, ligt vast maar het uiterlijk ervan kan enorm divers zijn. En die diversiteit ontstaat doordat je projecten aanpakt in samenwerking met lokale overheden en met inspraak van bewoners en andere belanghebbenden."

De Boer noemt Nijmegen als een goed voorbeeld. Waar deze stad eerst met de rug naar de rivier toe stond, is het motto nu 'Nijmegen omarmt de Waal'. "Waar we eerst bedreigingen zagen, zien we nu kansen", zegt hij. "En dat wordt in het buitenland opgemerkt. In oktober ontvingen Nijmegen en Royal Haskoning in New York de 'Waterfront Center Top Honor Award'. De jury roemde daarbij de wijze waarop omwonenden zijn betrokken, de innovatieve combinatie tussen hoogwaterbescherming en gebiedsontwikkeling en de kennisdeling met riviersteden in de buurlanden."

De Waal bij Nijmegen krijgt meer ruimte door de dijk landinwaarts te verplaatsen. In het nieuwe buitendijkse gebied wordt een grote nevengeul gegraven, zodat een eiland in de Waal ontstaat. Op het eiland is ruimte voor nieuwe stedelijke ontwikkeling en in het binnendijkse gebied aan de noordzijde breidt de stad flink uit. Voor dit project in het kader van Ruimte voor de Rivier ontvingen Nijmegen en Royal Haskoning in New York een internationale, prestigieuze prijs: de 'Waterfront Center Top Honor Award'.

Room for the River

Op 19 november organiseert Ruimte voor de Rivier in Rotterdam een internationale conferentie over de integrale aanpak van het programma en het concept van 'Building with Nature'. De conferentie richt zich op beleidsmakers, onderzoekers, bedrijven, consultants en studenten die actief zijn op het terrein van watermanagement en ruimtelijke planning. Meer informatie: www.roomfortheriver.nl

Volgens De Boer bevestigt die internationale prijs dat Nederland in het buitenland juist kan 'scoren' met de aanpak, in plaats van met de techniek. "Wij zijn in de wereld toonaangevend met deze 'Building with Nature'-aanpak. Alle belangrijke Nederlandse ingenieursbureaus werken nu in die sfeer. In het verleden werden veel grote projecten in het buitenland vaak opgeknipt in deelprojecten en -producten. Nu worden Nederlandse bureaus gevraagd voor integrale projecten. Daarmee krijgen ze een belangrijke voorsprong op de meer technocratische concurrenten in het buitenland. Dat zeg ik niet, dat zeggen ze zelf!"

Veiligste delta ter wereld

Volgens De Boer slaagt ons land er vrij goed in om voet aan de grond te krijgen in de buitenlandse watermarkt. "Wij zijn de veiligste delta van de wereld en aangezien 50 procent van de wereldbevolking in deltagebieden woont – in 2050 zelfs 70 procent! – is het buitenland erg geïnteresseerd in de manier waarop wij onze waterveiligheid aanpakken. Zij krijgen nu immers de problemen waarmee wij al eeuwen ervaring hebben. Er ligt dus een enorme markt voor ons open. En het gaat echt ergens over. Zo heeft New Orleans na Katrina drie Nederlandse bureaus – Arcadis, Royal Haskoning en DHV – gevraagd om te komen helpen de stad veilig te maken. Gebaseerd op de Nederlandse knowhow wordt daar nu voor ruim 14 miljard dollar geïnvesteerd in waterveiligheid. En de drie bureaus hebben daar orders uitgesleept ter waarde van zo'n 100 miljoen."

"De eerste contacten worden vaak gelegd op 'government-to-government'-niveau, maar in het kielzog komt het bedrijfsleven binnen", aldus De Boer. "In het eerste jaar dat ik dit werk deed, ben ik niet in het buitenland geweest maar nu zou ik er elke week kunnen zitten. Hier wordt de deur

inmiddels platgelopen door buitenlandse delegaties. China, Australië, Brazilië, Thailand, Singapore, Vietnam, Korea – ze lopen allemaal warm voor de 'Dutch Approach'."

Wat overigens niet altijd wil zeggen dat het ook grote orders oplevert voor Nederlandse ingenieursbureaus of aannemers. "Vier jaar geleden was hier een delegatie uit Korea die zich heeft laten informeren over het 'Building with Nature'-concept", vertelt De Boer. "Nu is men daar bezig met een 'river restoration program' voor de vier grote rivieren, gebaseerd op de combinatie van ruimtelijke kwaliteit en veiligheid. De president van Korea heeft daar 10 miljard dollar voor gereserveerd. Dat wordt door Koreaanse bedrijven uitgevoerd." Maar De Boer komt snel met een voorbeeld dat aantoonde dat niet alle landen hier 'proletarisch winkelen': "Bij de verbreding van het Panamakanaal heeft DHV een grote opdracht gekregen en Boskalis wordt over de hele wereld gevraagd voor baggerwerk en het opspuiten van eilanden. Je kunt de Nederlandse aanpak wel willen kopiëren, maar dat moet je dan wel kunnen. In veel landen ontbreekt simpelweg de expertise die we hier wel hebben."

Deltaprogramma

De kennis die is opgebouwd met Ruimte voor de Rivier zal na 2015 'opgaan' in het Deltaprogramma. "Dat is een nieuw concept met internationale marktkansen", verwacht De Boer. "Waar Ruimte voor de Rivier een reactie was op de hoge waterstanden uit de jaren negentig en de buitenlandse belangstelling momenteel vooral lijkt te komen uit landen die een (bijna)ramp hebben meegemaakt, zoals Thailand en Australië, daar zegt het Deltaprogramma in feite: laten we eens niet wachten tot het fout gaat. Die proactiviteit, daar ligt de toekomst. En dat besef dringt in steeds meer landen door. Dus Nederland zit ook hier weer voor in de golf!"